

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

Unntatt offentlighet	JournalpostID: 13/3456	
Off. loven § 23	Arkiv sakID.: 13/618	Saksbehandler: Even Ediasen
Sluttbehandlede vedtaksinnstans:		
Sak nr.: 046/13	FORMANNSKAP	Dato: 29.04.2013

SMÅKRAFTVERK I FAUSKE KOMMUNE

Vedlegg: Oppstart av behandling av småkraftsøknader i Fauske kommune

Sammendrag:

Som vedlegg følger skriv fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) hvor det opplyses at NVE er i oppstartsfasen for behandling av 8 småkraftverk i Fauske kommune.

Saksopplysninger:

Ved henvendelse til NVE får vi opplyst at NVE nå kvalitets sikrer søknadene og tar sikte på å sende ut søknadene på høring på høsten 2013 med 3 måneders høringsfrist. NVE planlegger å gjennomføre befaringer sommeren 2014 og avgjøre søknadene høst/vinter 2014/2015.

Saksbehandlers vurdering:

Produksjonen til de 8 kraftverkene er på totalt 94,01 GW, en ikke ubetydelig mengde. Kraftverkene må være ferdigstilt og i produksjon til 2020 for å komme inn under ordningen med elsertifikater el «grønne sertifikat». Kommunen vil ikke kunne få tilkjent konsesjonskraft fra disse verkene, og det er grunn til å tro at noen av prosjektene er marginale når det gjelder lønnsomhet. Allikevel er rådmannen av den oppfatning at kommunen bør innta en aktiv rolle i forhold til disse søknadene. Det er flere forhold som kan diskuteres hos oss;

- Hva er vår holdning som vertskommune for flere kraftverk
- Ønsker man kraftverkene sett i et arealperspektiv
- Hvilken sakkyndig hjelp trenger kommunen mht til å forholde seg til utbyggere
- Hvilke utfordringer gir dette oss internt (planmessig)
- Skal man forhandle med utbyggere om utbyggingsavtaler og hvem gjennomfører dette
- Bør vi gjennomføre befaringer i sommerperioden på de aktuelle utbyggingsområdene

Saken fremmes til diskusjon med Formannskapet. Saken er unntatt offentlighet med bakgrunn i at dette vil kunne gjelde forretningsmessige forhold til en tredjepart.

INNSTILLING :

*

Even Ediassen
rådmann

Nye rutiner for behandling av søknader om konsesjon for småkraft

1. Innledning

NVE skal behandle et betydelig antall søknader om småkraftverk i årene fremover. NVE ønsker å iverksette nye rutiner for en raskere saksbehandling slik at flest mulig får vurdert søknaden sin i tide for å komme i betraktning i elsertifikatorrdningen. NVE ønsker også å komme i balanse i forhold til innkommende søknader og utgående vedtak og at kørdningen kan avvikles. NVE har ut fra dette satt følgende mål for saksbehandlingen:

Køen skal være avviklet innen 2017

Et kraftverk må levere strøm på nett innen 31.12.2020 for at det skal være sertifikatberettiget med nåværende ordning. NVE legger til grunn at en søknad må være ferdigbehandlet fra NVE sin side innen utgangen av 2017 for å rekke å bli ferdig bygd innen tidsfristen.

For at vedtak om konsesjon skal kunne foreligge innen 2017, bør konsesjonssøknad foreligge så tidlig som mulig, og helst før 1.1.2013.

I tillegg er det et mål at vi fortsatt skal ha gode helsemessige miljømessige vurderinger i konsesjonsbehandlingen.

Utnyttelse av vannkraftressursene skal være i samsvar med interessekravet i vannressursloven § 25, og OEDs retningslinjer for enkeltsaksbehandling av småkraftverk.

2. Nye saksbehandlingsrutiner – behandling av søknader i pakker

NVE vil snart etablere nye saksbehandlingsrutiner. Det vil i langt større grad bli behandling av søknader i pakker, der alle omsøkte prosjekter i et geografisk område settes sammen og behandles i grupper.

Utvelgelse av pakker blir gjort slik at NVE ikke begynner i områder der nettkapasitet er en utfordring. Det vil også være nødvendig å foreta en viss geografisk spredning av pakker for å bidra til at søknader om godkjenning av detaljplaner ikke hopper seg opp på et regionkontor og at det blir et for stort press på høringsinstanser i området. Det vil fortsatt være enkeltsaker som ikke naturlig hører hjemme i slike grupper. Disse vil bli behandlet enkeltvis, men likevel etter de samme kriterier som nevnt nedenfor så langt de passer.

En slik tilnærming til saksbehandling vil etter NVE sin vurdering gi mulighet for til god fremdrift. Det er viktig med en tidlig avklaring for dårlige prosjekter som ellers vil forsinke fremdriften på gode prosjekter. Søkere vil på den måten også bruke mindre ressurser på dårlige prosjekter og kunne konsentrere ressursene på bedre prosjekter. Behandling av søknader i pakker gir NVE i større grad mulighet til å vurdere større områder i helhet, bidrar til at det er de gode prosjektene i et område som får konsesjon og at viktige miljøverdier kan vurderes i en større sammenheng.

- Ved oppstart av søknadspakker vil NVE ta kontakt med lokalt nettselskap og orientere om at vi nå planlegger å behandle et visst antall søker i deres område, og få informasjon om hvilken nettkapasitet som er tilgjengelig på områdekonsesjonsnivå. Avhengig av tilbakemelding kan dette medføre at et eller flere prosjekter i dette område ikke blir med i denne omgang dersom tilknytningskostnadene blir urimelig høye.

- Ved etablering av pakker kan behovet for utredning av sumvirkninger/samlet belastning på konkrete tema vurderes. Det kan tas kontakt med lokale eller regionale myndigheter for å komme frem til dette. Dersom det blir aktuelt å pålegge utredninger skal antall tema begrenses. Hovedregelen vil likevel være at høringspartene har et selvstendig ansvar for å vurdere totalbelastningen i sine høringsuttalelser.
- Det vil kunne være aktuelt i flere slike pakkebehandlinger at det avholdes folkemøte som en del av prosessen.
- NVE vil stille tydelige krav til fremdrift.
- I etterkant av sluttbefaringer kan det være aktuelt å be om tilleggsopplysninger eller nye undersøkelser, men NVE behandler i første rekke det som i utgangspunktet er omsøkt. Dersom søker ønsker å fremme alternativer, må det komme raskt av hensyn til øvrige søkere i gruppen.
- NVE forventer at søker ved sluttbefaring er godt kjent med konsesjonssøknaden, og at arealbruk som inntak, vannvei og kraftstasjon er merket i terrenget i forkant.
- Ved kvalitetssikring skal det vektlegges at søknaden skal gjelde det som de faktisk søker om. NVE vil ikke på dette stadiet lete etter andre alternativer. Kvalitetssikring skal gjøres raskt og effektivt, med fokus på beslutningsrelevant innhold. Søknad skal være i samsvar med mål for konsesjonssøknader.
- Også i vedtaksfasen kan det være at NVE på et tidlig tidspunkt ser at noen søknader kan avslås med kortfattede vedtak uten at de må vente på de øvrige i gruppen.
- Dersom utenforstående klager på tillatelse, oversendes de konsesjonær, med frist for tilbakemelding. Dersom søker klager skal det gå raskt direkte til departementet, eventuelt som omgjøring av vedtak i de tilfellene det er aktuelt.
- Klager og endringsøknader skal ikke oversendes NVE i samme brev.
- Planendringsøknader som er av et slikt omfang at det er behov for ny høring, har normalt ikke prioritet foran nye søknader.

3. Endret praksis for avslag på konsesjonssøknad

NVE vil ha fokus på fremdrift og i tillegg ønsker vi at søker skal få rask avgjørelse om avslag der dette er hensiktsmessig.

- Dersom det er søknader som er i åpenbar konflikt med vernebestemmelser, OEDs retningslinjer, nasjonale laksevassdrag eller andre forhold av avgjørende verdi, kan saker avgjøres uten høring, jf. Vannressursloven § 24, 2. ledd, bokstave c) eventuelt også § 35, 1. ledd, nr. 8.
- Dersom søknader er lite gjennomarbeidet og mangler sentrale elementer, kan de avslås uten høring.
- NVE vil sette en øvre grense for hva som kan anses som realistisk for å ha økonomisk lønnsomhet. Dersom prosjektet overskrider denne med god margin, kan de avslås. Søker vil i slike tilfeller bli varslet om at vi vurderer å avslå søknaden grunnet høye kostnader. De vil da få en mulighet til å sannsynliggjøre at prosjektet er økonomisk lønnsomt for vi ev. treffer endelig vedtak om avslag.
- Søknaden er åpenbar i så stor konflikt med en eller flere allmenne interesser at de kan avslås med kortfattede vedtak underveis i prosessen.

4. Prioriteringskriterier

Saker vil i mindre grad enn før behandles i kronologisk rekkefølge. Når NVE nedprioriterer saker, vil ikke disse fordeles til behandling før køen med nye saker er avviklet eller at vi begynner med behandling av søknader innenfor gjeldende område.

Nedenfor følger en oversikt over momenter som kan medføre at saker prioriteres/nedprioriteres:

- Samordnet behandling innenfor utvalgte geografiske områder – kan prioriteres
- Det er ikke nettkapasitet på overordnet nivå, dvs. sentral- eller regionalnettsnivå – nedprioriteres
- Søknaden berører et vernet vassdrag. Disse blir i hovedsak nedprioritert til køen er avviklet
- Tilknytningskostnadene til lokalt nett for det enkelte kraftverk er for stor til at det kan anses som lønnsomt – kan nedprioriteres
- Søkere holder ikke de krav til fremdrift som NVE har satt for en gruppe saker som behandles samlet – kan nedprioriteres
- Det er svært uavklarte rettighetsspørsmål eller søkere konkurrerer mot hverandre. Dersom det foreligger søknad om samtykke til ekspropriasjon til rettigheter, kan dette medføre at saker blir nedprioritert, men det må vurderes fra sak til sak. Hovedregel er at søknaden nedprioriteres.
- Søknaden er i konflikt med større prosjekter og må vente på avklaring til de er ferdig behandlet – kan nedprioriteres i påvente av avklaring
- NVE vil ha stort fokus på fremdrift. Både når det gis tilbakemeldinger på søknadsutkast, ønske om ytterligere opplysninger/informasjon eller krav om utredninger vil det bli satt frister for tilbakemelding. Dersom fristene oversittes kan sakene bli nedprioritert.

5. Overgangsordning

NVE har et betydelig antall søknader som er til behandling i form av kvalitetssikring eller at de er/har vært på høring. Disse blir videreført i behandling av de som er saksbehandlere i dag, og må ikke vente på at nye rutiner med behandling i pakker starter opp.

For å sikre at vi ikke bruker tid på prosjekter som ikke er aktuelle lenger, vil NVE sende brev til søkere i saker der vi ikke har hørt noe på lang tid, anslagsvis ett år, med frist for tilbakemelding. Dersom vi ikke får tilbakemeldingen vi etterspør innen fastsatte frister, kan søknaden avslås grunnet manglende fremdrift fra søkers side.

Nye saksbehandlingsrutiner gjelder så langt det passer også for påbegynte saker. Særlig vil dette gjelde ved fastsettelse av frister dersom disse overskrides.

Småkraftpakker

28.02.2013 | 10:27

NVE har etablert nye saksbehandlingsrutiner for småkraftverk der søknader i langt større grad blir behandlet i pakker innenfor et geografisk avgrenset område. Tabellen under viser hvilke småkraftpakker som NVE har påbegynt behandlingen av.

Søknader til behandling

Tittel	Antall søknader	Fylke	Kommune	Effekt (MW)	Produksjon (GWh)
Folgefonna	13	HORDALAND	JONDAL, KVINNHERAD, ULLENSVANG	46	158
Valdalen	5	HORDALAND	ODDA	38	106
Voss	6	HORDALAND	VOSS	22	71
Vanylven	6	MØRE OG ROMSDAL, SOGN OG FJORDANE	VANYLVEN, VÅGSØY	17	51
Ørsta/Volda	14	MØRE OG ROMSDAL	VOLDA, ØRSTA	38	128
Hamarøy	3	NORDLAND	HAMARØY	9	38
Hemnes	10	NORDLAND	HEMNES	25	72
Lågen	10	OPPLAND	LESJA, NORD-FRON, SEL, SKJÅK, SØR-FRON, ØYER	35	104
Flora	8	SOGN OG FJORDANE	FLORA	31	109
Tinn/Notodden	8	TELEMARK	NOTODDEN, TINN	31	79
Kåfjord/Nordreisa	11	TROMS	KÅFJORD, NORDREISA	38	76

Søknader til kvalitetssikring

Tittel	Antall søknader	Fylke	Kommune	Effekt (MW)	Produksjon (GWh)
Fauske	8	NORDLAND	FAUSKE	31	94
Hinnøya	6	NORDLAND, TROMS	LØDINGEN, TJELDSUND, KVÆFJORD	13	42
Fosen	4	NORD-TRØNDELAG, SØR-TRØNDELAG	VERRAN, RISSA, ÅFJORD	10	33
Suldal/Sauda	9	ROGALAND	SAUDA, SULDAL	29	85
Jølster	6	SOGN OG FJORDANE	GLOPPEN, JØLSTER	31	104
Sogndal	7	SOGN OG FJORDANE	SOGNDAL	27	86

Ny vannkraftutbygging - kommunenes oppgaver og muligheter

Regionmøte 23. - 24. februar 2012 - Bodø

21.02.2012

Nordland

Temaer

1. Kommunenes oppgaver i konsesjonssaker
2. Utbyggingsavtaler
3. Kommunenes posisjon og muligheter i konsesjonsprosessen
4. Hva nå?

21.02.2012

Nordland

Omsøkte utbygginger hos NVE

- Vannkraft
  - 26 meldinger (2 459 GWh)
  - 701 søknader (8793 GWh)
  - 49 innstillinger (1587 GWh)
- Vindkraft
  - 113 saker til behandling (64415 GWh)
    - Flere offshore energiparker på 2-5 TWh
  - Det er gitt 57 konsesjoner (10145 GWh)
  - Kun 21 er foreløpig i drift (2811 GWh)
- Nettutbygging
  - 82 saker til behandling - 11 i Nordland
  - 24 linjer gitt konsesjon - 3 i Nordland.

21.02.2012

Nordland

Vannkraft i Nordland

- 106 meldinger og søknader – 1317 GWh
- 5 større kraftanlegg/konsesjoner/overføringer
  - Hjertås (Rana)
  - Krutåga/Krutvatnet (Hattfjellidal)
  - Tverrdaløen til Håvikdalen (Narvik)
  - Laksåga (Fauske)
  - Fegervollan II og III (Rana)
- 88 småkraftverk (effekt < 10 MW)
- 13 mikrokraftverk (effekt < 1 MW)
- 3 saker på høring – småkraft, Beilarn frist 20.03.12, Sørfold frist 21.03.2012, Tjeldsund frist 15.04.2012
- 10 Innstillinger (3x Rødøy, 2x Brønnøy, Bindal, Leirfjord, Beilarn, Sørfold og Hamarøy)

21.02.2012

lundig

Utbygginger – Fellestrekk

- Mange av utbyggingene er små-, mini- og mikrokraftverk.
- Store utbygginger har gjennomgående følgende fellestrekk:
  - Utvidelse av eksisterende anlegg
  - Flere alternative utbyggingsløsninger
  - Overføring av ikke-utnyttede vannstrenger
  - Økt produksjon 50 – 150 GWh
  - Utbyggingskostnader -> 5 kr/kWh

21.02.2012

lundig

Ny kraftepoke!

- Dagens energipolitikk er en del av Internasjonal klimapolitikk.
- Ny vannkraft bygges *på grunn av* og ikke *på tross av* hensyn til miljøet.
- Energipolitikk er ikke bare vannkraft
  - Vannkraft, vindkraft og nettoutbygging ses i sammenheng og foregår samtidig
- Storsatsing på småkraft
  - Gir lokale miljøutfordringer

21.02.2012

lundig

1. KONSESJONSBEHANDLINGEN

Hva er vertskommunens oppgaver?

21.02.2012

lund@no

Konsesjonsbehandlingen

- A. Saksbehandling
- B. Inntekter og lokal utvikling
- C. Samlet vurdering

21.02.2012

lund@no

A – Saksbehandling

- Kommunen er en viktig høringsinstans
  - Kan ha stor innflytelse på utfallet
  - Undervurderer ofte omfanget av arbeidet
- Kommunen har som regel krav på å få dekket utgifter til sakkyndig bistand.
  - Gjelder ikke for småkraftverk og elvekraftverk under 40 GWh.
  - Avklar dette tidlig med utbygger – skriftlig

21.02.2012

lund@no

Erfaring

- Kommuner som engasjerer seg sterkt i konsesjonsprosessen, kommer vesentlig bedre ut enn kommuner som ikke prioriterer kraftsaker!
- Det gjelder både virkninger på lokal infrastruktur og økonomi

21.02.2012

lurelås

Saksgang – Små Kraftverk

- NVE har forenklete regler for behandling av søknad om konsesjon for små kraftverk.
  - Mikrokraftverk: Under 100 kW (0,1 MW)
  - Minikraftverk: 100 - 1000 kW (0,1 - 1,0 MW)
  - Småkraftverk 1000 - 10 000 kW (1 - 10 MW)
- Små kraftverk kan gi økt lokal verdiskaping men også store miljøbelastninger

23.02.2012

lurelås

Saksgang – Små Kraftverk

- Foreligger konsesjonsplikt?
  - Vannressursloven § 8: «Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen..uten konsesjon.»
  - Grensen for konsesjonsplikt er under sterkt press fra utbygger- og konsesjonsmyndighetene
  - Ja: Søknad etter vannressursloven, energiloven.
  - Nei: Behandling etter plan- og bygningsloven

21.02.2012

lurelås

Hva er «smått»?

- Hemnes- Nedre Røssåga
- 160 GWh
- Ny tunnel
- Nytt kraftverk
- Ny avløpstunnel
- Motiv= effektkjøring
- NVE= konsesjonsfritt (??)

21.02.2012

10/18/09

Saksgang – Små Kraftverk

1. Søknad til NVE

- Søknad kunngjøres og sendes på høring
- Berørte parter avgir uttalelse
- NVE gir/avslår konsesjon. Fylkeskommunen kan gi tillatelse for mikro- og minikraftverk

2. Søknad om byggetillatelse

- For de tilfeller der det ikke er konsesjonsplikt
- Kommunen avgjør om det må utarbeides reguleringsplan eller gis dispensasjon fra arealplan

21.02.2012

10/18/09

Saksgang – Store kraftverk

• Alle kraftverk som ikke er «små» kraftverk er underlagt konsesjonsplikt:

- Magasin kraftverk: Vassdragsreguleringsloven (vrøgl)
- Elvekraftverk: Vannressursloven (vrl)
- Energiloven og industrikonsesjonsloven.

• For store utbygginger kreves det også konsekvensutredning (KU)

- Kraftverk over 40 GWh + enkelte fra 30 til 40 GWh, avhengig av graden av regulering

21.02.2012

10/18/09

Saksgang – Store kraftverk

1. Melding til NVE (hvis KU)
  - Formål: NVE skal fastsette KU-program
  - Orienteringsmøte + 6 ukers høring – Eneste mulighet til å ta opp forhold som må utredes!
2. NVE fastsetter konsekvensutredningsprogram (KU).
3. Konesjonssøknad til NVE inkl. KU
  - NVE avholder befaring, folkemøte og minst 3 mnd høring
  - Kommunestyret tar stilling til utbygging: Lokale behov og interesser bør avklares i forhandlinger med søker.
  - Hvis ikke KU: Ikke befaring/folkemøte, ellers likt.

21.02.2012

und 8 25

Saksgang – Store kraftverk

4. Konesjonssøker kommenterer høringsuttalelser
5. NVE skriver innstilling til OED.
  - Søknad, KU, høringsuttalelser, kommentarer og vurdering
  - Konesjon anbefales hvis fordeler er større enn ulemper i samfunnsmessig sammenheng.
6. OED sender NVEs innstilling på høring til berørte departementer og kommuner + tiltakshaver.
  - Kommunen bør prioritere arbeidet med NVEs innstilling, grunnlegte krav kan bli imøtaket.
7. Saken vedtas av regjeringen (Kongen i Statsråd)

21.02.2012

und 8 25

B – Inntekter og lokal utvikling

- Er de samlede fordeler for kommunen større enn de samlede ulemper?
- Beregninger i konesjonssøknader av kommunens inntekter er ofte mangelfulle eller ikke korrekte
  - Bør sjekkes allerede på meldingsstadiet
  - Bør kreve dette utredet i KU

21.02.2012

und 8 25

Inntekter og lokal utvikling

- Elendomsskatt – viktigst
- Konesjonsbestemte inntekter
  - Konesjonskraft og konesjonsavgifter
  - Tildeles på grunnlag av "innvunnet øking av vannkraften" - naturhestekraftmodellen
  - OBS: Nær null for småkraft og elvekraftverk + utfordringer knyttet til pumpekraftverk
- Naturressurskatt – lovbestemt – utjevnes i inntektssystemet
- Næringsfond – konesjonærer og myndighetene har strømmet inn praksis, vanskeligere å oppnå

21.02.2012

Undervisning

Inntekter og lokal utvikling

- Konesjonssøknader inneholder ofte uttalelser om sysselsetting og lokal verdiskaping
  - «I størrelsesorden 20 % av den totale sysselsettingen vil være lokalt ansatte...» Konesjonssøknad nov. 2011.
  - Uten spesielle grep vil anleggsarbeidsplasser i hovedsak tilfalle store entreprenører.
  - Anskaffelsesregelverket hindrer vilkår om lokal arbeidskraft.
  - Sysselsettingseffekten er forbigående

21.02.2012

Undervisning

Inntekter og lokal utvikling

- Lokal kraftproduksjon har som regel direkte lokal fordel kun ved lokalt *elerskap* i kraftverket
- Hva med styrket infrastruktur?
  - Bør tilstrebes der veler e.l både kan tjene utbyggers og kommunes behov. Myndighetene oppfordrer til samordnet infrastrukturtenkning mellom konesjonssøker og kommune

21.02.2012

Undervisning

Inntekter og lokal utvikling

- Ved utbygging av vindkraft og nett kan kommunen kreve inn eiendomsskatt, men har ikke krav på:
  - Konesjonskraft og -avgifter, naturressursskatt og nærings- eller miljøfond
  - Dekning av utgifter til sakyndig bistand
- Er dette en rimelig situasjon?
  - Også ved utbygging av store kraftlinjer og vindkraftanlegg avstås verdifulle naturressurser, til beste for hele samfunnet og med en verdiskaping som tilfaller andre enn naturressursdistriktet

21.02.2012

lund@k.s

C – Samlet vurdering

• Vannressursloven § 25:

"Konsesjon kan bare gis hvis fordelene ved tiltaket overstiger skader og ulemper for allmenne og private interesser som blir berørt i vassdraget eller nedbørfeltet.

Når et tiltak er av varig karakter eller av andre grunner kan få mer langsiktige virkninger, skal kravet i første ledd være oppfylt på lengre sikt."

21.02.2012

lund@k.s

Samlet vurdering

- Kommunen skal vurdere de samlede fordeler og ulemper ved tiltaket for hele konsesjonsperioden – i praksis til evig tid
  - Hvor mye er de berørte naturområdene verdt for kommunen?
  - Hva får kommunen for å gi fra seg sine naturressurser?
  - Hvilken nytte har kommunen og innbyggerne av den omsøkte utbygging?
  - Hva er alternative bruksmåter?
  - Er fordelene for samfunnet større enn ulempene?

21.02.2012

lund@k.s

Samlet vurdering

- Særlig om Naturmangfoldloven § 10:
"En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for."
- Virkningen av et tiltak kan ikke ses isolert
  - Hva har tiltaket å si for den samlede belastningen på økosystemet i yassdraget?
  - Er virkningen av tiltaket – sammen med eksisterende og planlagte tiltak – akseptabel?

21.02.2012

lund&co

Samlet vurdering

- Klimaargumentet brukes i nær sagt alle nyere konsesjonssøknader
- Naturmangfoldloven krever en samlet vurdering av påvirkningen på økosystemet
- Ny konflikt: Globalt miljø vs. lokalt miljø

21.02.2012

lund&co

Samlet vurdering

- Produksjon av fornybar energi må som regel foregå der de fornybare ressursene befinner seg.
- Utfordring: NIMBY – Not in my back yard:
  - Blir av utbyggere og byråkrater utlagt som et negativt ladet begrep
  - Dette er ikke riktig: Det er legitimt å forsvare egne naturverdier og kreve betalt for bruk av dem

21.02.2012

lund&co

Samlet vurdering

- Kommunen bør derfor kreve at utbygger og NVE/OED foretar en konkret avveining av:
  - De samlede fordeler og ulemper av tiltaket – både lokalt og for storsamfunnet
  - Den samlede klimateffekten mot den samlede virkningen på naturmiljøet

21.02.2012

lvk@lvk.no

2. UTBYGGINGSAVTALER

"Det er uheldig at vi har et lovverk som i for stor grad gjør vertskommunenes tilslutning til ny kraftutbygging avhengig av privatrettslige avtaler og den enkelte utbyggers holdning til samarbeid med kommunene. Det er de samfunnsøkonomisk gode prosjektene som bør satses på og bygges ut, og lovverket bør stimulere til at det oppnås lokal tilslutning til disse prosjektene, uavhengig av hva den enkelte konsesjonær er villig til å forhandle om."

- LVK i møte med Ole Borten Moe 28. Juni 2011

21.02.2012

lvk@lvk.no

Utgangspunkter

- Utbyggingskommunene har et legitimt krav på *"et realistisk vederlag for at disse kommunene ble tvunget til å avgi de verdier som lå i kraftkildene"* (Høyesterett 1978)
- *"Kommunene skal ha disse fordeler som en andel av de naturhenligheter som gjennom vannkraftproduksjonen blir utnyttet av andre"* (Høyesterett 1984)
- Utbyggingsavtaler er hensiktsmessige, rasjonelle og lovlige – det er langvarig praksis for slike avtaler

21.02.2012

lvk@lvk.no

Kommunens dilemma

- På tidspunktet for høringsuttalelsen vet ikke kommunen de samlede virkninger utbyggingen vil føre til.
  - Avveiningen av lokale fordeler og ulemper blir derfor gjort på et usikkert grunnlag

21.02.2012

lundgen

Utbyggingsavtale

- Skreddersøm – kan bidra til å klargjøre konkrete fordeler og redusere usikkerheter ved en bestemt utbygging.
  - Avhengig av kommunens behov, inngrepenes omfang og utbyggingens størrelse og lønnsomhet.
- Et supplement som kan sikre kommunen en varig andel av verdiskapingen og gi tiltaket større bruksverdi.
  - Infrastrukturtiltak
  - Vederlagsordninger

21.02.2012

lundgen

Utbyggingsavtale

- En avtale av privatrettslig karakter mellom kommune og utbygger
    - Kommer i tillegg til konsesjonsprosessen
    - Vil likevel vektlegges av NVE ved vurderingen av konsesjonsspørsmålet og eventuelle vilkår
  - Avtalen vil være et fremforhandlet tilbud til kommunen
    - Kommunestyret tar stilling til tilbudet samtidig med konsesjonssøknaden
- Bindende avtale må være betinget av at konsesjon gis og tilslutning fra kommunestyret til utbygging

21.02.2012

lundgen

Utbyggingsavtale

- Næringsfond til kommunen, alternativer:
  - Engangsutbetaling -> årlig avkastning
  - Trinnvise utbetalinger basert på utviklingen i kraftprisen - gir andel av økt lønnsomhet og reduserer utbyggers risiko ved lave kraftpriser
- Annen økonomisk kompensasjon
  - Øremerkede midler til andre formål, for eksempel idrett, kultur, administrasjon etc.
  - Årlige driftstilskudd, evt. indeksjustert

21.02.2012

lund 8 20

Utbyggingsavtale

- Avtalekraft: En del av kraftproduksjonen stilles til vertskommunens disposisjon - vederlagsfritt eller til redusert pris.
  - Gir kommunen en varig andel av verdiskapingen og økningen i verdien av naturressursene
  - Praktisk når utbyggingen ikke gir rett til konsesjonskraft
  - Kan være et alternativ eller et tillegg til konsesjonskraft

21.02.2012

lund 8 20

Utbyggingsavtale

- Eksempler på fysiske tiltak
  - Rett til benyttelse av masser
  - Opparbeidelse og opprustning av veier, sykkelstier, naturstier, lysløyper etc.
  - Kabling av kraftlinjer, anleggslinjer gjøres permanente
  - Plastring av erosjonsutsatte områder
  - Inngjerding/sikring av beiteområder
  - Opprettholdelse av vanntilførsel (drikkevann)

21.02.2012

lund 8 20

Utbyggingsavtale

- Eksempler på avbøtende tiltak i vassdråget
  - Avgjørelsen tas av konsesjonsmyndigheten, men partene kan uttrykke sin felles oppfatning i en avtale.
  - Bygging av terskler
  - Utsetting av fisk
  - Anleggelse av fiskedammer og kulper
  - Minstevannføring

21.02.2012

lund@es

Utbyggers holdning

- Flere utbyggere, særlig i vindkraftsaker, hevder at utbyggingsavtaler er i strid med plan- og bygningsloven og en form for smørjing
  - Dette er ikke riktig
  - Det er avtaler om ytelse mot ytelse
  - Det er lang tradisjon for slike avtaler i Norge
  - Avtaler etter pbl er en annen type avtale

21.02.2012

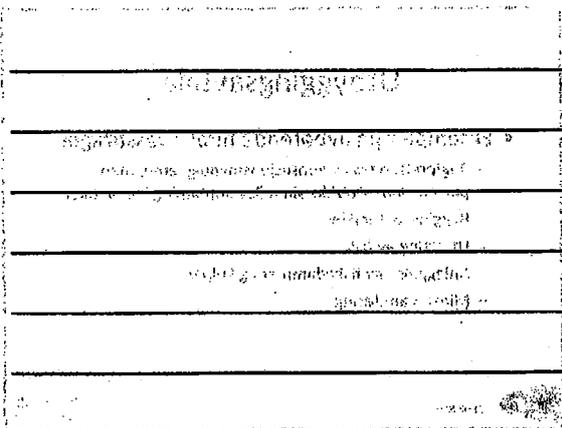
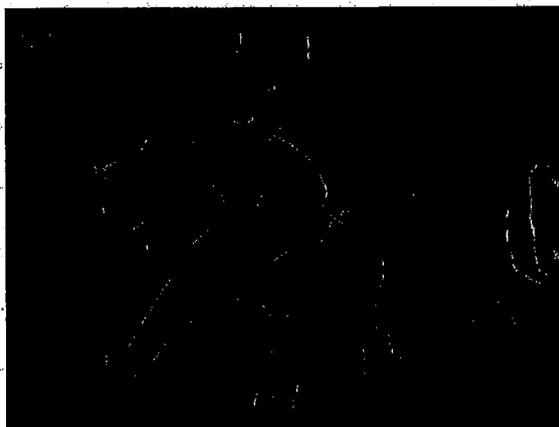
lund@es

Forhandlingsarbeidet

- Kommunen bør ta opp muligheten for utbyggingsavtale så tidlig som mulig
- Kommunens arbeid med utbyggingsavtaler:
  - Tverrpoltisk forhandlingsutvalg med eget mandat
  - Kontinuerlig dialog
  - Tidlig identifikasjon av behov og ønsker
  - "Bakteppe": Evigvarende lokale inngrep, verdifulle lokale ressurser og evigvarende lokale fordeler
  - Partene diskuterer ikke innhold offentlig

21.02.2012

lund@es

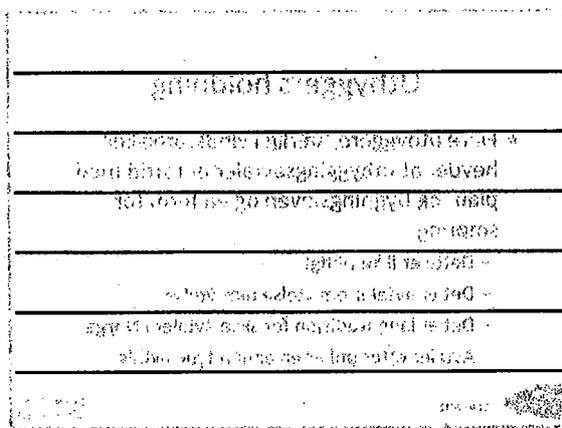

Betydningen av kommunens syn

- *"Mener vedkommende distrikt at utbygging ikke er ønskelig, vil dette i praksis være avgjørende; de sentrale myndigheter og Stortinget er varsomme med å beslutte utbygging dersom distriktet er imot." (Vassdrags- og energirett 2002 s 58, Thor Falkanger mfl")*

21.02.2012

lund

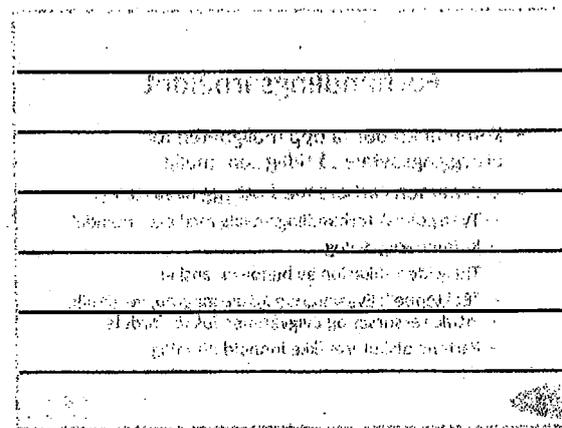
Betydningen av kommunens syn

- *"Olje- og energidepartementet har videre merket seg at et enstemmig kommunestyre i Austevoll i møte den 22.03.2007 vedtok å gå imot Statkrafts vindkraftprosjekt i kommunen. Olje- og energidepartementet vil påpeke at vertskommunes vurderinger av et vindkraftprosjekt vil veie tungt i konsesjonsmyndighetenes saksbehandling. I den grad de er forenlige med statlig politiske målsetninger og helhetlige, sentrale energimessige vurderinger."*

- OED i vedtak 6. februar 2009 om Selbjørn vindkraftverk i Austevoll

21.02.2012

lund

Sentrale poenger

- Kommunen bør før konsesjonsprosessen avklare:
  - Hvilke typer utbygginger er ønskelig i kommunen?
  - Hva er viktigst for kommunen, innbyggere og næringsliv på lang sikt?
  - Hvilke naturressurser blir berørt og hva er verdien av disse?
- Kommunens uttalelse har stor betydning
  - Må underbygges grundig -> større gjennomslag

21.02.2012

turel g

Praktiske poenger

- Utpek én saksbehandler for utbygginger
  - Sjekker jevnlig søknader og frister hos NVE
  - Lager oversikt over og tidslinje for behandling av fremtidige konsesjonssøknader
- Beregn god tid – be gjerne NVE om mer tid
- Be utbygger om å få alt skriftlig
  - Særlig utsagn om dekning av utgifter til sakkyndig bistand
- Ta tidlig opp mulighet for utbyggingsavtale
- Dobbeltsjekk alltid utsagn om kommunale fordeler

21.02.2012

turel g

Påvirkningsmuligheter

- Når kan kommunen påvirke utfallet?
- Overfor utbygger
  - Ved første kontakt – rask kartlegging av interesser
  - Gjennom utbyggingsavtale
  - Ved godkjenning etter plan- og bygningsloven
- Overfor myndighetene
  - Ved de tre mulighetene for høringsinnspill
  - Gjennom egeninitierte møter
  - Engasjement av lokalpolitikere

21.02.2012

turel g

Oppmuntring fra EU

- EUs fornybardirektiv, fortalen avsnitt 34:
  - *"To obtain an energy model that supports energy from renewable sources there is a need to encourage strategic cooperation between Member States, involving, as appropriate, regions and local authorities."*
- Fornybardirektivet er ikke et argument for å overkjøre kommunene for å nå fastsatte målsetninger – snarere tvert imot

21.02.2012

lund & co

Videreføring av lokal forankring

- Norge har lange og gode tradisjoner for lokal forankring i vannkraftsektoren
- For lokalsamfunnet har naturen en stadig høyere alternativ verdi. Kommunene skal ha innflytelse på hvordan deres naturressurser skal disponeres
- En ny kraftepoke som ikke ivaretar vertskommunenes interesser vil føre til at lokalsamfunnene i økt grad sier nei til nye vannkraftprosjekter

21.02.2012

lund & co

4. Hva nå?

21.02.2012

Utfordringer

- Utbygging av fornybare energiresurser reiser spørsmål om fordeling av avkastning mellom utbygger som investerer penger og lokalsamfunnet som investerer naturkapital
- Dagens lovverk bygger på de store vassdragsreguleringene, og er ikke tilpasset dagens elvekraftverk, pumpekraftverk, småkraftverk, store kraftlinjer mv.

Utfordringer

- 30 års LVK-erfaring viser:
- Kommuner med sterk involvering i utbyggingssaker og klare krav til utbygger og myndighet oppnår vesentlig mer enn kommuner som tror utbygger og stat fullt ut ivaretar lokale interesser

21.02.2012

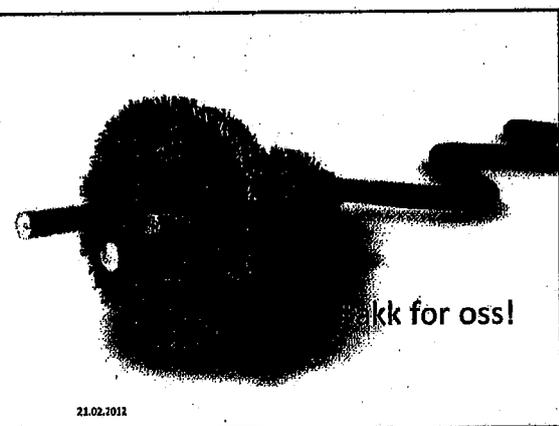

---

kk for oss!

21.02.2012

Norges
Vassdrags- og
energidirektorat

Fauske Lysverk AS
Postboks 4
8201 FAUSKE

Og
Nordlandshett AS
Postboks 1410
8002 BODO

Vår dato: 01 APR 2013
Vår ref.: 201300139, 201208149, 201208143,
201208141, 201208139, 201003339, 200904148,
200803490
Arkiv: 312/164Z
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandlere:
Birgitte M. Wilvang
Steinar Pettersen
Kirsten Marthinsen

Oppstart av behandling av småkraftøknader i Fauske kommune

NVE er i oppstartsfase for behandling av 8 småkraftverk i Fauske kommune. Kraftverkene dette gjelder er:

Søker	Kraftverk	MW	Produksjon (GWh)
Blåfall AS	Tverråmo kraftverk	3,50	9,41
Nord-Norsk Smakraft AS	Sjønstafossen kraftverk	2,70	7,30
Suliskraft AS	Valffarjohka kraftverk	1,50	3,90
Suliskraft AS	Grånheibekken kraftverk	1,00	2,70
Suliskraft AS	Øterelva kraftverk	2,00	6,20
Suliskraft AS	Galbmejohka kraftverk	4,90	15,90
Smakraft AS	Kvannelva og Liltj Tverråga kraftverk	5,10	15,00
Fjellkraft AS	Laksåga kraftverk	10,00	33,60

94,01 GWh

Vi planlegger å kvalitetssikre søknadene nå i vår og sende dem på høring etter sommeren. Befaring blir mest sannsynlig sommeren 2014.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5081, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Organ: NO 070 205 039 MVA Bankkonti: 7894 05 0887

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5081 Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosen 81
7075 MILLER

Region Nord
Kongens gate 141B
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssens gate
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalenv. 1B
Postboks 60
6001 FJØRDE

Region Ost
Vangsvælen 3
Postboks 4223
2301 HAMAR

For mer informasjon om beliggenhet til det enkelte prosjekt kan dere finne dette på NVE-Atlas, <http://www.nve.no/no/Vann-og-vassdrag/Databaser-og-karttjenester/>, spesialversjon NVE Atlas – vannkraftverk.

Vi ber om at dere som områdekonsesjonær og regional kraftsystemutredningsansvarlig gir en vurdering av om det er tilgjengelig nettkapasitet for tilknytning av disse kraftverkene. I tråd med gjeldende praksis, kan nettilknytning til distribusjonsnettet skje i medhold av områdekonsesjon. Dersom ett eller flere småkraftverk utløser behov for forsterkninger i regional- eller sentralnettet, må det aktuelle nettselskapet legge frem søknad om nødvendige konsesjoner slik at disse kraftverkene får nettilgang, eventuelt søke om fritak for tilknytningsplikten, jf. § 3-4 i energiloven og 3-4 i energilovforskriften. Områdekonsesjonær har et ansvar for å ha oversikt i sitt område og gi riktig innspill til overordnet nettselskap for videre nettplanlegging og eventuelle søknader. Hvis det er spørsmål knyttet til nett kan dere henvende dere til Frode Berntin Johansen på nettsesjonen på konsesjonsavdelingen.

Med hilsen

Sylte Grundt
seksjonssjef

Kirsten Marthinsen
overingeniør

Kopi:

- Fauske kommune, Postboks 93, 8201 FAUSKE
- Fylkesmannen i Nordland, Statens Hus, Moloveien 10, 8002 BODØ
- Nordland fylkesskommune, Fylkeshuset, 8048 BODØ
- Statnett, Postboks 5192 Majorstuen, 0302 OSLO